

Universidad Euskal Herriko
del País Vasco Unibertsitatea

ESCUELA UNIVERSITARIA DE MAGISTERIO DE BILBAO
BILBOKO IRAKASLEEN UNIBERTSITATE ESKOLA

ANIZTASUN FUNTZIONAL FISIKOA DUTEN EMAKUMEEN AMATASUN-BIZIPENEN HURBILKETA LANA

GRADU AMAIERAKO LANA.
GIZARTE HEZKUNTZAKO GRADUA
2013/2014

Egilea: Andrea Arroyo Diez

Zuzendaria: Olga Cardeñoso Ramírez

Leioan, 2014ko ekainaren 16an.

© 2014, Andrea Arroyo

ZUZENDARIAREN ONIRITZIA

EGILEAREN ONIRITZIA

AURKIBIDEA

---

1. SARRERA.....	3
2. EMAKUMEA, ANIZTASUN FUNTZIONALA ETA AMATASUNA	3
2.1. Aniztasun funtzionala eta harremanak	4
2.1.1. Zailtasunak	5
2.2. Aniztasun funtzionala eta amatasuna	7
2.2.1. Legeria.....	7
2.2.2. Oztopoak	8
2.2.3. Amatasun identitatea	10
3. METODOLOGIA.....	12
4. EMAITZAK	14
4.1. Seme alabarik gabeko aniztasun funtzionala duten emakumeak	14
4.2. Ama izandako aniztasun funtzionala duen emakumea	19
4.3. Aniztasun funtzionala ama izan ostean	22
5. ONDORIOAK	24
6. ERREFERENTZIA BIBLIOGRAFIKOAK	27
ERANSKINAK	30
1. Eranskina. Web orrialde interesgarriak.....	30
2. Eranskina. Elkarrizketetarako galdekizunak.....	32

TAULAK

1. Taula: Aniztasun funtzionala, adina eta sexuaren arabera. (INE, 2008, Espainia).....	4
2. Taula: Aniztasun funtzionala duten biztanleen harreman pertsonalak izateko zailtasunak, sexuaren arabera. (INE, 2008, Espainia).....	5

ANIZTASUN FUNTZIONAL FISIKOA DUTEN EMAKUMEEN AMATASUN-BIZIPENEN HURBILKETA LANA

Andrea Arroyo Diez

UPV/EHU

Ama izatea emakume guztion eskubidea da, baina, aniztasun funtzionala duten emakumeen inguruan ari garenean, gaia tabu bihurtu daiteke. Ikerketa honetan, aniztasun funtzional fisikoa duten emakumeen amatasunaren gaia lantzen da. Horretarako, legedi testuak, datu estatistikoak, ikerketak erabili dira, baina batez ere protagonistei ahotsa eman nahi izan da, aniztasuna funtzional fisikoa duten emakumeak. Seme alabarik gabeko aniztasun funtzionala duten emakumeak, ama izandako aniztasun funtzionala duten emakumeak, eta ama izan ostean aniztasun funtzionala izandako emakumeak. Ateratako emaitzek, ezjakintasuna eta baldintzapen sozialek emakume hauen bizitza modelatzen dutela erakusteaz gain, emakume taldearen arabera bizitza ikuspuntu ezberdinak daudela adierazten dute.

Generoa, emakumea, gizartea, aniztasun funtzionala, amatasuna

Ser madre es un derecho de toda mujer, pero cuando hablamos de mujeres con diversidad funcional el tema puede llegar a ser tabú. En la presente investigación se aborda el tema de la maternidad en mujeres con diversidad funcional física. Para ello, se ha contado con textos legislativos, datos estadísticos, estudios, pero sobre todo se ha querido dar voz a las protagonistas, mujeres con diversidad funcional física. Mujeres con diversidad funcional que no son madre, otras que han sido madres y otras que después de ser madres les ha sobrevenido la diversidad funcional. Los resultados obtenidos muestran cómo el desconocimiento y los condicionantes sociales modelan la vida de estas mujeres, y cómo dependiendo del grupo de estas, existen diferentes puntos de vista acerca de la vida.

Género, mujer, sociedad, diversidad funcional, maternidad

Being a mother is every woman's right, but when it comes to differently-abled women the topic can become taboo. This research aims to study the maternity in physically differently-abled women. In order to achieve the aim, legislation, statistics and several studies have been used; but it has mostly wanted to give voice to the main characters, physically differently-abled women. Some have decided to exercise their right to maternity, others not, and there are some who after being mother have befallen them the differently-ability. The results show how lack of awareness and social factors shape the lives of these women, and how depending on the group of women, have different points of view.

Gender, woman, society, differently-abled, maternity

1. Sarrera

Gizartean, aldi historiko zein kulturalaren arabera, belaunaldiz belaunaldi sinesmen sistemak transmititzen dira, horien artean sexu/generoarena. Hau, eraikitako egitura soziala da, non sexuaren ezberdintasun biologikoetan oinarritutako harreman hierarkiakoak eratzen diren. Honela, gaur egun emakumea bizitza eremu ezberdinetan aritzen den arren, oraindik ere genero arteko parekidetasuna ematen ez dela onartu beharra dago, emakumearen kontrako diskriminazioa aintzat hartuz (Gómez, 2010; López, 2008). Eredu soziokultural hauekin apurtzeko lege ezberdinak ezarrita egon arren, errealitate politikoa, juridikoa, ekonomiko eta soziala aldaketa praktikoaz oso urrun geratzen da (Gracia de la Cruz eta Zarco, 2004).

Aniztasun funtzionala¹ duten emakumeen kasuan, generoaren eta ezberdintasun anatomikoaren bazterketa bikoitza pairatzen dute (López, 2008; Díaz Funchal, 2013; Martínez Ríos eta Leonhardt Gallego, 2009). Bazterketa horiek, harreman zuzena dute aro historiko zein gizarte ideologia eta politika menperatzaileen interpretazioarekin (López, 2008; Rodríguez-Picavea Matilla, 2010).

Gaur egun, aniztasun funtzionala eraketa sozialtzat ulertzen da, hau da, norbanakoaren gaitasun eza baino, gorputz ezberdintasun edota ezberdintasun funtzionalak interpretatzeko eraren arabera definitzen da. Horrek estereotipo eta aurreiritziak direla eta, harreman interpersoneetan zuzenki eragina izango du. Izan ere, aniztasuna kontuan hartzen ez duen merkatu-ekonomian, produktibitatean, lehiakortasunean eta estandarizazioan oinarritutako antolaketa soziala eratu da. Aniztasun funtzionala ulertzeko era berri honi, Eredu Soziala deritzo (López, 2008; Morris, 1997; Rodríguez-Picavea Matilla, 2010; Viñuela, 2009).

2. Emakumea, aniztasun funtzionala eta amatasuna

Osasunaren Mundu Erakundeak (OME), aniztasun funtzionalak munduko populazioaren %12ari eragiten diola azaltzen du. Espainiar emakumeei buruz ari garenean, ehunekoak

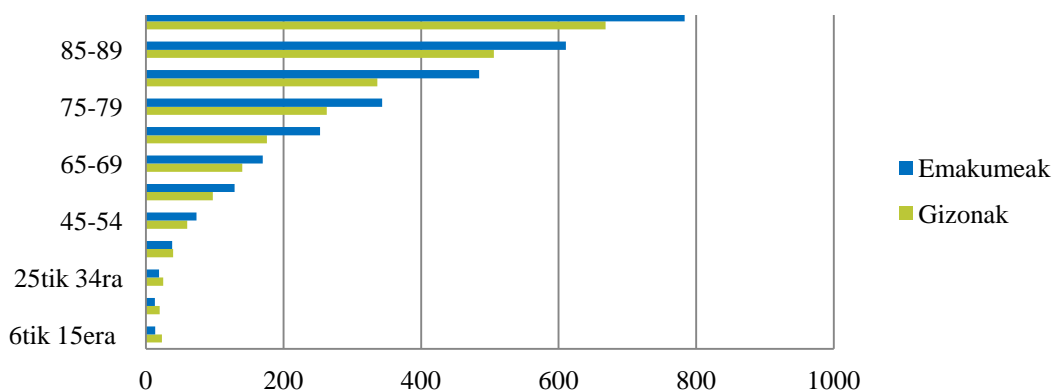
---

¹ Kolektibo hau izendatzeko terminologiaren inguruko eztabaidak gaurkotasunean jarraitzen du. Mespretxuzko terminoekin bukatzeko, Bizitza Independenteko Foroan “Aniztasun-Funtzionala” terminoa 2005. urtean eratu zen. Lobato, M. eta Romañach, J. (2005). *Diversidad Funcional, nuevo término para la lucha por la dignidad en la diversidad del ser humano*. Foro de Vida Independiente. 2014-03-12an hartua, hemendik: http://www.forovidaIndependiente.org/files/documentos/pdf/diversidad_funcional.pdf

gora egiten du. Nazio-eroldaren %51 emakumeak izan arren, ez dira XX. mendeko bukaera arte aniztasun funtzionala duten emakumeen behar zehatzak kontuan hartu. Egun, gainera, honen inguruko azterlanak oso murrizak dira (Mogollón, 2004; López, 2008; Cruz Pérez, 2004; Viñuela, 2009 ; Díaz Funchal, 2013).

Aniztasun funtzionala aztertzeko bi aldagai kontuan hartzea ezinbestekoa da: adina eta generoa. Grafikoan islaturik dagoen bezala, adina aurrera doan heinean, aniztasun funtzionalen bat izateko arriskua handiagoa da. Generoari dagokionez, 40 urtera arte, aniztasun funtzionala duten emakume eta gizonen proportzioak antzekoak dira, baina, adin horretatik aurrera, emakume kopurua nabarmen handiagoa da, %59,8 emakumezkoa delarik (Huete, 2013; López, 2008).

Taula 1: Aniztasun funtzionala, adina eta sexuaren arabera (INE, Espainia, 2008).

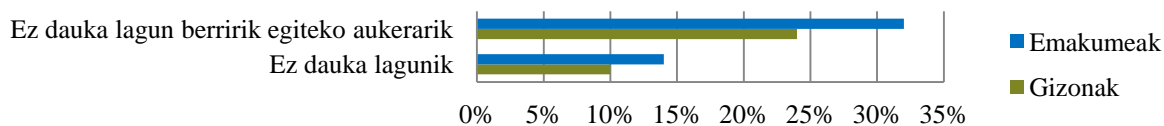

2.1. Aniztasun funtzionala eta harremanak

Pertsonen garapen integrala lortzeko ezinbestekoa da haurtzaro eta gaztarotik harreman interpertsonalak izatea. Era berean, laguntasun eta adiskidetasunaz gain, harreman sentimentalak ere pertsona askoren bizitzan rol garrantzitsua du (López, 2008).

Emakumeak aniztasun funtzionalaren barnean gehiengoak izanda ere, harreman interpertsonalak izateko zailtasun gehien antzematen dituztenak dira. Datuetan ikusi daitekeenez, Espainian gutxiengo batek harremanetarako diskriminazioa onartu arren, gehiengoak emakumeak dira: guztira 430.397 pertsona izanda, 237.301 emakumeak dira (Huete, 2013).

Taula 2: Aniztasun funtzionala duten biztanleen harreman pertsonalak izateko zailtasunak, sexuaren arabera (INE, Espainia, 2008).

Bikote harremanei dagokionez, Lopez-ek (2008) “*Mujeres con discapacidad*” liburuan adierazten duen bezala, aniztasun funtzionala duten emakumeek amodio hitzorduak ezgaitasuna duten gizonak edota gainerako emakumeek baino beranduago izaten dituzte. Gainera, bikoteak aniztasun funtzionala izatea aukera bakartzat hartzen da, bien antzeko gutxiagotasun maila dela eta.

Bikote harremanen egonkortasunari erreparatuz, aniztasun funtzionalarekin jaio ez diren pertsonen egoera berriak harreman pertsonaletan eragina duela antzematen da. Aniztasun funtzionala dutenak gizonak direnean, harremana mantentzeko joera dago; emakumeen kasuan, aldiz, ez (López, 2008).

2.1.1. Zailtasunak

Harreman interpertsonalak aurrera eramateko oztopoen inguruan, López (2008), Ramiro (2003) eta Viñuela-ren (2009) arabera, honako hauek dira nabarmentzen diren faktoreak: itxura fisikoa, inguru sozialera helezintasuna, inguru familiarra, eta gainerakoen ikuspegia.

Itxura fisikoa

Egun bizi garen kulturean, gorputzak, ezarritako patroizkoak eta onespina jasotzeak daukan balio handia kontuan izanda, aniztasun funtzionala duten pertsonetan, eta emakumeetan bereziki, identitatea eratzeko eta interakzio sozialak izateko eragin nabaria izan dezake. Izan ere, erakargarrtasun fisikoa eta erakargarrtasun soziala batera doazen kontzeptuak direla esan daiteke (López, 2008; Ramiro, 2003).

Itxura fisikoaren arabera, sinesmen ezberdinak eratzen dira. Aniztasun funtzionala duten emakumeen itxura “araututakoarekin” bat ez doanez, sinesmenak nabariagoak dira. Ohikoenak, asexualitatea eta infantilizazioa izaten dira, pertsona hauei adierazpen sexual edota sentipenezkoak ukatuz (Cruz Pérez, 2004). Viñuelak dioena jarraituz (2009), emakume hauei, patriarkatuaren “emakume” kategoria osatzen duten elementuak ukatu zaizkie (edertasuna, sexualitatea, amatasuna, etab.). Ikuspuntu honetatik aztertuz,

aniztasun funtzionala duten emakumeentzat positiboa izan daiteke genero femeninoko zenbait rol betetzea, urteetan zehar ukatutako emakume izateko eskubidea aldarrikatzeko. Hala ere, normalizazio desio honek, norma patriarkala onartzea bultzatzen du, era berean normatik at dagoena baztertuz. Horregatik, honen esanetan, aniztasun funtzionala duten emakumeen identitatea eratzeko garrantzitsua da ezaugarri patriarkaletara jo behar ez izatea.

Inguru sozialerako helezintasuna

Aniztasun funtzionala duten pertsonen, bizitza sozialean zein aisialdian oztopoak aurkitzen dituzte. Alde batetik, eragozpen handiak izaten dituzte pertsonen orokorrean harremanak eraikitzen dituzten guneetara heltzeko. Eta bestetik, oztopo fisikoez gain, kolektibo honetako partaideek aisiarako zenbait lekutan ere ez dira ongi etorriak. Honela, sarritan aukera alternatiboak erabiltzen dituzte harreman sozialetarako, chat edo foroak nagusiki (Cruz Pérez, 2004; López, 2008).

Inguru familiarra

Kolektibo honen harremanetan eragina duten faktoreen artean, familiaren itxaropen eta presioak bereizten dira. Emakumeen kasuan gurasoen gain-babesa nabarmentzen da, edozein arrisku posibleetatik babestuz eta hortaz, harreman sozialak zailagotuz (Díaz Funchal, 2013; López, 2008; Mogollón, 2004). Harreman sozial hauen kontrako jarrerak, aniztasun funtzionala duten emakumeak bikote sexual, ama edota bikote onak izateko ezintasun sinesmenetan oinarritzen dira (Díaz Funchal, 2013; López, 2008).

Gainerakoek ikuspegia

Pertsonen identitatearen eraketa, gizartearekiko interakzioan oinarrituta dago, gainerakoek nola ikusten gaituzten erabateko eragina du gure buruaren ezaugarrian antzemateko orduan (García de la Cruz eta Zarco, 2004). Hortaz, edozein pertsonak ezgaitasuna duten emakumeekin elkar eragitean, interakzio hori estrukturatzen duen hainbat zeinu, etiketa eta jarrera erabiltzen ditu. Dinamika hau burutzean, tipifikatuta ditugun egoera sozialak instintiboki azaleratzen ditugu, estereotipoak eta aurreiritziak sortuz. Era honetan, noizbait gizarteak gure gaitasunak dudan jartzen baditu, gure identitatea aldatu egingo da gizarteak antzemandakora egokituz, eta jarduera ezberdinak burutzeko beldurra sentituz (Cruz Pérez, 2004; García de la Cruz eta Zarco, 2004).

Beraz, emakume hauek hainbat faktoreen alderdi negatiboak jasotzen dituztela esan daiteke. Era berean, gizartearen ikuspegia emakume hauen bizitzako jarreratan islatzen da, harreman interperersonaletan edota amatasunean besteak beste (García de la Cruz eta Zarco, 2004).

2.2. Aniztasun funtzionala eta amatasuna

Amatasunaren esperientzia eta honen erantzukizunak, esanahi berezia du aniztasun funtzionala duten ametan. Izan ere, emakume hauen amatasuna aitortzen duten giza eskubide² zein manifestuak³ egon arren, errealitatea oso ezberdina dela onartu beharra dago. Horregatik, tresna hauek amatasunaren inguruko aldagetak aldarrikatzen dituzte (López, 2008; Martínez Ríos eta Leonhardt Gallego, 2009).

2.2.1. Legeria

Ondorengo lerroetan, azkeneko urteetan gizartetik edota administrazio publikotik aniztasun funtzionala duten emakumeen amatasunaren inguruan garatutako ekimenak agertzen dira. Hauetan, gizartearen onarpena bultzatzeaz gain, ugalketa osasuna eta irisgarritasuna aldarrikatzen da. Era berean, erabakiak autonomoki hartu ahal izateko informazioa ezinbesteko tresna dela kontuan izanda, haurdunaldi, esterilizazio eta abortuaren onespren informatua sustatzen da. Halaber, langile haurdunen eta erditu berrien segurtasun eta lan osasun neurriak hobetzea adierazten da, hala nola, amatasun baimenaren luzapena edota hobari fiskalaren igoera, ezgaitasunak suposatu dezakeen egokitzeko denbora edota gastu gehigarriak direla eta (Martínez Ríos eta Leonhardt Gallego, 2009; Mogollón, 2004). Hauek dira martxan jarritako neurriak :

➤ *Legedi eta politika nazionala:*

- Aniztasun Funtzionala duten Emakumeentzako I. Ekintza Plan Integrala. 2005-2008.
- Aniztasun Funtzionala duten Emakumeentzako II. Ekintza Plan Integrala. 2013-2016.
- Gobernu Espainoleko 2007ko Aniztasun Funtzionala duten Emakumeentzako I. Ekintza Plana.

---

² Garrantzitsuenetarikoa, Aniztasun Funtzionala duten Pertsonen Giza Eskubideen inguruko ONUren Konbentzioa (2006). New York (EE.UU.). 2014-02-20an hartua, hemendik: <http://www.un.org/disabilities/documents/convention/convoptprot-s.pdf>

³ Ezgaitasunaren Europako Foruko Emakumeen Manifestua (1997), besteak beste. 2014-02-20an hartua: <http://www.cermi.es/es-ES/MujeresDiscapacidad/Publicaciones/Paginas/Manifiestos.aspx?TSMEIdPub=8>

- Lege Organikoa 3/2007. Martxoak 22, Emakume eta Gizonen arteko Parekidetasun Eraginkorrerako.
- Legea 54/2007. Abenduak 28, Adopzio Internazionala.

➤ *Legedi eta politika internazionala:*

- Aniztasun Funtzionala duten Pertsonen Aukera Berdintasun neurriak, 1993.
- Aniztasun Funtzionalaren Europar Foruko Aniztasun Funtzionala duten Emakumeen Manifestua, 1997.
- Aniztasun Funtzionala duten Pertsonen Eskubide eta Parte Hartzea sustatzeko: Europar Aniztasun Funtzionala duten Pertsonen bizi kalitatea hobetzea 2006-2015. Europar Kontseilua.
- Haurdun dauden, erditu berri duten edota bulartzen dauden emakumeen segurtasunean eta osasunean hobekuntzarako neurrien ezarpena 92/85/EEC.
- Aniztasun Funtzionala duten Pertsonen Giza Eskubideen ONU Konbentzioa 2006.

Hala eta guztiz ere, oztopo sozialek eskubide honen kontra egiten jarraitzen dute, gizarteak eta botere publikoak kolektibo honen amatasun eskubideak etengabe zalantzan jartzen baitituzte (Martínez Ríos eta Leonhardt Gallego, 2009).

2.2.2. Oztupoak

Urteetan zehar, gizarteratze prozesuan, emakumeen eginkizun nagusia ugaltzea eta seme-alabak zaintzea izan da, munduko zenbait tokitan, sinesmen hori oraindik ere mantenduz. Baina, tradizionalki hedatutako emakumeen rol hori, ez doa bat aniztasun funtzional fisikoa duten emakumeen rolaekin⁴ (Martínez Ríos eta Leonhardt Gallego, 2009). Izan ere, autore desberdinen ustez (Cruz Pérez, 2004; Díaz Funchal, 2013; López, 2008; Mogollón, 2004), amatasuna sinesmenetan oinarritutako hainbat justifikaziorekin debekatua izan zaie:

- Asexualitatea. Aniztasun funtzionala duen emakumeek bikote harremanak izateko ezintasuna dutela uste bada, are gutxiago seme-alabak izatekoa.
- Osasun profesionalen iritzitan, aniztasun funtzionala duten emakumeengan amatasunak arrisku larria eragin dezake.

---

⁴ Jada 1997ko “*Ezgaitasuna duten Emakumeen Europako Manifestuan*” gizarteak rol ezberdinak ezartzen dizkiela aniztasun funtzionala duten edo ez duten emakumeei azaltzen da.

- Aniztasun funtzionala duten emakumeen usteko zaurgarritasun eta erabateko dependentzia dela eta, beste inor zaintzeko gaitasunik izateko ezintasuna.
- Aniztasun funtzionala heredatu daiteken akats bezala hartzea.
- Aniztasun funtzionala duten gurasoak izateak, seme-alabengan ondorio psikoemozional eta psikosozial kaltegarriak izango ditu.

Haien hedatuta dauden sinesmenen ondorioz, Martínez Ríos eta Leonhardt Gallego-ren esanetan (2009), zenbait arlok amatasuna ezinezkoa izatea eragiten dute.

Osasun arloa

Hainbat autorek (Ballesteros Meseguer et al. 2011; Ballesteros Meseguer eta Pina Roche, 2011; Díaz Funchal, 2013; Mogollón, 2004; Ramiro, 2003), osasun profesionalek emakume talde honen beharrei erantzuteko trebetasun falta dutela adierazten dute. Zerbitzu publikoen azpiegitura faltak, amatasuna alde batera uztea edota seme-alaben zainketa delegatzea eragiten du (Martínez Ríos eta Leonhardt Gallego, 2009).

Bestalde, emakume hauek sarritan esterilizazio, histerektomia eta abortu behartuak pairatzen dituzte. Aniztasun funtzionala duten neska eta emakumeak antzutea, egun etengabe gertatzen den pertsonaren duintasun eskubidearen urraketa da⁵. Hau, pertsonaren onarpenik gabe ugalketa indibidualaren gaitasunarekin bukatzea da, oinarrizko eskubideak kontuan hartu gabe: askatasuna, errespetua eta osotasun pertsonala (Cruz Pérez, 2004; Díaz Funchal, 2013; Martínez Ríos eta Leonhardt Gallego, 2009; Mogollón, 2004; Porras Navalón, 2012). Europako Buruko Osasun Elkarteak dioen moduan, borondate kontrako jarduera honen emaitza trauma emozionalak edota depresioak oso ohikoak dira (Martínez Ríos eta Leonhardt Gallego, 2009).

Ekonomia

Aniztasun Funtzionala duten Pertsonen Konbentzioak (2006), 23. Artikuluan dioen moduan, ezgaitasuna duten pertsonen familia osatzeko eta amatasunerako zein aitatasunerako eskubide osoa izanda, Estatuak beharrezkoak diren baliabideak eskaini beharko ditu hauek era egokian aurrera eraman ahal izateko.

---

⁵ Europako herrialde ezberdinen aniztasun funtzionala duten haur eta emakumeen osasun arloaren egoerak, honako lan honetan aurkitu daiteke: *Reconociendo los derechos de las Niñas y Mujeres con Discapacidad: Un Valor Añadido para la Sociedad Futura. 2014-04-10an hartua, hemendik: <http://www.feafes.org/publicaciones/Reconociendoderechosninasmujeresdiscapacidad.pdf>*

Eskubide berdintasuna bultzatzen duen legedia egon arren, emakume hauek oraindik ere bizitzako esparru ezberdinetan desabantaila egoeran daude. Ama hauek, aniztasun funtzionalen beharrei erantzuteko aitortuta ez dauden aparteko gastu ekonomikoak dituzte, kolektibo honen bizi kalitatea murriztuz. Gastu hauek, edozein arlotako ekintzetan agertzen dira; baina, amatasunean zentratuta, gastu medikoak, zerbitzu espezializatuen erabilpena, asistentzia pertsonala, zaintzaileen laguntza, etab. nabarmentzen dira. Egoera honetan, emakume hauen kontrako diskriminazioa larriagotzen da: ezinbesteko dituzten zerbitzuak ordaintzean, gainerako arloetan murrizketa nabariak saihestezinak dira (Martínez Ríos eta Leonhardt Gallego, 2009; Ríos Martínez, 2011).

Era honetan, askorentzat, amatasuna baliabide ekonomiko faltaren ondorioz ezinezkoa egiten zaien jardura bat da. Beraz, Amartya Sen-ek *Libertad y desarrollo* (2000) liburuan dioen moduan, giza garapena, askatasun ukapena eragiten duten iturri nagusiak ezabatzea izango da, hala nola, pobrezia, nagusikeria, pribatizazio sozialak, zerbitzu publikoen arduragabe egoera, etab. Honela, giza garapena benetan emateko, norberaren bizitza baliotzeko beharrezkoak diren gaitasunak garatzea beharrezkoa izango da, eskubideen aukera erreala bermatzeko. Beraz, amatasuna aurrera eramateko, beharrezkoak diren baliabideak bermatu beharko dira .

Adopzioa

Ugalketarako gaitasuna ukatzearekin batera, zaintzarako gaitasunaren zalantza dela eta, intseminazio artifiziale edota adopzioa bezalako aukerak ere ezinezkoak suerta daitezke. Adopzioa lortzeko zailtasunak, Egokitasun Ziurtagiria eskuratzeko orduan agertzen dira. Bertan, aniztasun funtzionalaren inguruan ezer agertzen ez den arren, asko diskriminatuak sentitu izan dira. Izan ere, adingabearen zaintza oztopatu dezaketen osasun egoera fisiko eta psikoaren ikerketa egiten da, eta ondorioz, aniztasun funtzionala duten pertsona askok haien egoera ezkutatu edota ilegalak diren beste bide batzuk aukeratzen dituzte (Cruz Pérez, 2004; Martínez Ríos eta Leonhardt Gallego, 2009; Mogollón, 2004; Porras Navalón, 2012).

2.2.3. Amatasun identitatea

Erditzea eta umea izatea ez da kanpo esperientzia fisikoa soilik, barnekoa da batez ere; honela, ama izatearen identitatea sortuz (Martínez Ríos eta Leonhardt Gallego, 2009).

Bizitzan antolaketa berria

Amatasuna gertatzen denenean, emakumeen bizitzako arlo guztietan aldaketak ematen dira. Esperientzia berri honi aurre egitea posible izateko, buruko jarrera berria agertzen da, etorkizunerako antolaketa erabat berria izango dena. Aldaketa horretan, hainbat elementuk hartuko dute parte, hala nola, sentimendu, jarrera, balio, lehentasun eta kontzeptuen birplanteaketek. Aldaketa guzti horien artean, ingurutik mesfidantza jasotzen badute, amatasun gaitasunen inguruko beldurrak areagotzeko arriskua dago. Honek auto-estimuan negatiboki eraginez, ezintasun sentimendua indartu eta amatasun funtzioak eskuordetzea eragin dezake (Martínez Ríos eta Leonhardt Gallego, 2009; Mogollón, 2004; Porras Navalón, 2012).

Mentalki hainbat eraldaketa gertatzen diren bitartean, kanpora begira ere aldaketak daude, non burutu beharreko jarduera berriei hasiera emango zaien. Jarduera hauek, aniztasun funtzional mailaren arabera zailtasun edota erraztasun handiagorekin burutuko dira, askotan umearekin harremanak izateko era alternatiboak bilatuz. Egoera berri honetan, betiere espazio pertsonala zainduz, babesa, segurtasuna eta orientazioa eskaini ahalko dion laguntza gogoan izatea lagungarria suerta daiteke. Hau, konfiantza eta segurtasuna indartzeko iturria izan daiteke (Martínez Ríos eta Leonhardt Gallego, 2009).

Hainbeste aldaketa eta jarduera berriei aurre egiteko, aniztasun funtzional fisikoa duten emakumeek, gainerako amen behar berdinak dituzte: informazioa eskuragarria, bizitzeko leku egokia, zerbitzu publikorako sarbidea izatea, hornikuntza praktiko, egoki eta lorgarriak izatea eta egoera pertsonalaren arabera beharrezko laguntzak izatea, betiere zerbitzu sozialen erantzun profesionalizatua jaso. Izan ere, kasu hauetan erakunde eta bertako profesionalek bete beharreko rola garrantzitsua da, bai etorkizuneko amarekin zein hurbileko inguru sozialarekin aurretik gaia lantzeko. Era berean, gurasoen arteko autolaguntza sarea⁶ oso lagungarria suerta daiteke eguneroko kexa, estutasun edota arazori aurre egiteko (Martínez Ríos eta Leonhardt Gallego, 2009; Ramiro, 2003).

Seme alabetan eragina

Emakume hauen seme-alabetan aniztasun funtzionalak eragin dezakeenaren inguruan, zenbaitetan, lotsa sentimenduarekin batera, harrotasuna agertzen da, edota amari laguntza eta babesa eskaintzea ere. Bestalde, independentzia pertsonala eta arazoen konponketari

---

⁶ Honen adibide argia, *Disability Pregnancy and Parenthood International* (DPPi) Estatu Batuetako aldizkaria da, non informazioa eta esperientziak partekatzeko sareak bultzatzen dituen. Eskuragarri: <http://www.dppi.org.uk/>

dagokionez, ume hauek garapen aurreratua dutela adierazten da, baztertze arriskuan dauden taldeen kontzientzia nagusiagoa izanik (Díaz Funchal, 2013; López, 2008; Mogollón, 2004; Porras Navalón, 2012). Hala ere, gizartean eta hainbat lan zientifiko eta literariotan, gai honen inguruko iritzi negatiboa gailentzen da (López, 2008).

Dokumentuan zehar aztertu ahal izan dugun moduan, aniztasun funtzionala duten emakumeentzat, hainbat lege ezarrita egonda ere, amatasuna oso erronka korapilatsua izan daiteke, hainbat oztopo sozial zein fisikorekin topo eginez. Emakume hauek aniztasun funtzionala duten pertsonen kolektiboaren gehiengoa izanda ere, hauen behar zein eskubideak ukatzen dira.

Hau honela izanda, helburua emakume hauen errealitatea ikertzea da, haien pertzepzioen inguruko hurbilketa eginez. Ondorengo lerroetan aniztasun funtzionala duten emakumeen amatasunaren inguruko ezaugarri zein esperientziak aztertuko dira, planteatuko diren hipotesiekin kontrastatzeko. Hipotesiak honako hauek dira:

- Gizarteak emakume hauen harreman zein amatasun bizipenetan eragin zuzena du.
- Emakume taldearen arabera (seme alabarik gabeko aniztasun funtzionala duten emakumeak; ama izandako aniztasun funtzionala duen emakumea; ama izan ostean aniztasun funtzionala izandako emakumeak), bizipen eta edukiak ezberdinak dira.

3. Metodologia

Ondorengo ikerketa, 2014ko otsaila eta maiatza bitartean, aniztasun funtzional fisikoa duten 7 emakumeei burututako elkarrizketa erdiestruturatueta⁷ oinarritzen da. Honen bitartez, emakume hauen esperientzia aztertuz, amatasunaren bizipenetara hurbiltzea dut helburu nagusizat. Halaber, amatasunean eragina izan dezaketen bizitzako beste zenbait eremu ere aztertzen dira. Honela, emakume hauen bizipenen interpretaziotan funtsatuz, bizitzako arlo ezberdinak ere ikertzen dira, haien inguruko balio, sinesmen eta eraikuntza sozialen pertzepzioak kontuan izanda. Era berean, emakume hauek amatasuna ere egokian aurrera eramateko eduki ditzaketen oztopo, presio edota diskriminazioak identifikatzen dira.

---

⁷ Eranskinetan, elkarrizketarako prestatutako galderak eskuragarri daude.

Lagina

Ikerketa hau aurrera eramateko, lagina hiru taldetan bereiztea ezinbestekoa ikusi da: ama izan ez diren aniztasun funtzional fisikoa duten 4 emakume alde batetik; ama izan eta ondoren aniztasun funtzional fisikoa izan duten 2 emakume bestetik; eta azkenik, ama izandako aniztasun funtzional fisikoa duen emakume bat. Izan ere, hiru kasu hauetako pertzepzioak oso ezberdinak izan daitezkeela ulertzen da.

Lagina, 30 eta 61 urte bitarteko aniztasun funtzionala duten emakumez osatuta dago. Lehenengo taldean adinaren batez bestekoa 34 , bigarrenean 60 eta azkenekoan, 59 urtekoa da. Guztiak Euskal Autonomi Erkidegoan jaiok dira. Esan bezala, hauetatik 3 amak dira, eta hiruk bikotea dute (ama ez den bat, eta ezgaitasuna ama izan ostean izan dutenak).

Datu hauen aberasgarritasuna, alde batetik interesgarria eta erakargarria suerta daiteke, bizitzako egoera ezberdinak alderatzeko aukera ematen baitu. Baina bestalde, analisi zein datuei heltzeko zailtasun gehigarria suposatzen du.

Laginean parte hartu duten emakumeek, aurretik nire zereginaren inguruan informatuak izan dira, Gizarte Hezkuntza Gradu ikaslea naizela, eta ezgaitasuna duten emakumeen amatasunaren inguruko azterketa bat burutuko dudala, kolektibo honen errealitatea ezagutzeko, ondoren Gradu Amaierako Lanean plasmatzeko. Honela, pribatuan burututako elkarrizketetan parte hartzeko gonbidatuak izan dira, non identitatearen konfidentzialtasun osoa gorde den. Gehienak ikerketaren aurrean jarrera positiboa izan eta gai honen inguruko interesa izatea eskertu dute, berehalako prestutasuna erakutsiz.

Lagina, estatistikoki adierazgarria ez dela aipatu beharra dago, baina gaiaren inguruan ezarritako ezagutzen hausnarketa eta horrekin batera, eraldaketa soziala bultzatzeko baliogarria suerta daiteke.

Elkarrizketa erdi-egituratua

Ikerketa honetan non ardatza aniztasun funtzionala duten emakumeen bizitza esperientzia den, elkarrizketek alde biografiko narratibo garrantzitsua dute. Izan ere, ikerketa honetan, protagonistak aniztasun funtzional fisikoa duten zenbait emakumeren testigantzak dira, errealitate pertsonalak jasoz, eta beraz, errealitate sozialak. Honela, ikerketa honetan metodologia kualitatiboa izatea ezinbestekoa ikusi da parte hartutako emakumeen iritzi, balio eta hausnarketaz beteriko bizipenen errealitatea ezagutu ahal izateko. Honela, ahalik

eta datu gehien ateratzeko helburuarekin, elkarrizketa erdi-egituratuak burutu dira, non bizitza arloko zenbait aspektuen inguruko galdera irekiak egon diren.

Aurrera eramandako elkarrizketek, ordu bat eta 90 minutu arteko iraupena izan dute, bakoitza elkarretaratze bakarrean burututa. Hauek aurrera eramateko toki egokia lortzea beharrezkoa izan da giro lasaia izateko, honela, elkarrizketatuak ere lekua aukeratuz, bat izan ezik gainerakoak FEKOOR (Ezgaitasun Fisikoa edota Organikoa dute Pertsonen Erakunde Koordinatzailea) eguneko zentroan burutu dira. Bestea, Deustuko kafetegi batean. Esan, elkarrizketak parte hartutako emakumeen onarpenarekin grabatuak izan direla.

Zenbait emakumeen azalpenak laburrak izan dira, bizitza esperientzia adierazteko ohitura falta azaltzen duena. Beste emakumeek, aldiz, haien bizitza esperientzia eta sentipenen azalpen aberatsa eman dute.

Analisi prozedura

Analisia, gaien edukiaren arabera era konbentzionalean (Hsieh eta Shannon, 2005) burutu da, kontaktetan agertutako gairik aipagarrienak identifikatzeko helburuarekin. Honela, kasuak gaien arabera ordenatu eta aipuak gehitu dira.

4. Emaitzak

Ikerketa aurrera eramateko hartutako estruktura kontuan izanda, ondorengo lerroetan, elkarrizketetan lortutako informazioaren analisiaren emaitzak aurkezten dira, amatasuna bizitzeko hiru moduen arabera berezita: hasteko, seme-alabarik gabeko emakumeak; ondoren, ama izandako aniztasun funtzionala duen emakumea; eta azkenik, seme-alabak izan ostean aniztasun funtzionala izandako emakumeak.

4.1. Seme alabarik gabeko aniztasun funtzionala duten emakumeak

Elkarrizketetan ateratako informazioa aztertu ondoren, atal desberdinak bereizi dira: harremanak; amatasuna: familia, antolakuntza eta laguntza, arlo praktikoa eta arlo emozionala; seme-alabetan eragina; adopzioa; aldarrikapenak; fantasia; eta ikuspuntuaren araberako errealitatea.

Harremanak

Parte hartzaileek, gizartean aniztasun funtzionalaren ikuspegi sozial negatiboa gailentzen dela adierazten dute, non estereotipoak eta aurreiritziak nagusi diren. Honela, emakume hauek hainbat alditan haien burua gutxietsia sentitu dute, behe-mailako izakitzat hartuz.

Era berean, gizartearen ezjakintasunaren ondorioz, haurtzarotik bazterketa soziala nabaria dela azpimarratzen dute, horrek, egun ere harremanak izateko zailtasunak eraginez.

Si tu un día me invitas a comer, yo estaría muy nerviosa de cómo cojo la comida, cómo voy a beber, etc. Eso me crea muchos traumas, me hacen pensar unas tonterías tan grandes que me impide acercarme a ti o a quien sea, por lo que pueda pasar.

Harreman pertsonalei dagokionez, aniztasun funtzionala duten beste pertsonekin harreman pertsonalak izateko zailtasun handirik ez dutela diote; hala ere, parte hartzaileetatik batek baino ez du bikoterik izan, hauek aniztasun funtzionala ere izanik.

Aipatzeko da ere, emakume hauen lehentasunen artean, bikotea aurkitzea ez dela agertzen. Izan ere, independentzia pertsonalera heltzeko pausuak eman nahi dituzte. Horretarako, lanpostu baten bitartez independentzia ekonomikoa bilatzen dute nukleo familiarretik irten ahal izateko. Hala ere, parte hartzaileen artean badaude etorkizunean bikote eta familia eraketa ukatzen ez dutenak.

Cuando hablan de independencia, bueno independiente, se dan como pequeños pasitos. Cuando dicen independencia, pienso “buf,” todavía lo que queda.

Harreman sozial zein pertsonaletan, itxura fisikoa elementu erabakigarria da. Emakume hauen kanpoko itxura gizarteko kanon estetikoaren barne sartzen ez direnez, asexualak diren pertsonatzat hartzen dira, erakargarritasun ezakoak eta beraz, bikote hautagai posible moduan ukatuz. Honela, harremanetarako oztopoak bikoizten dira.

La gente, la primera impresión que se lleva, es lo que ve, eso ya te condiciona. Porque claro, no es lo mismo lo que ve la gente de ti, que de mí, que lo primero que ve es la silla y que hago movimientos extraños. Entonces el concepto parece que ya es distinto, o por lo menos eso ha dado a entender muchas veces.

Era berean, haien buruaren ikuspegi negatiboa dute, hau oztopo sozial zein pertsonal handia bilakatuz.

Ni se me pasa por la cabeza, sería tanto trabajo para la otra persona, que no podría hacer eso a otro persona por mucho que la quiera. No es que no me interese, es que se que en mi vida hay ciertas cosas que no voy a vivir y lo tengo asumido, lo veo normal.

Halaber, aniztasun funtzionala dela eta, baldintzatzaile gehiago dituztela adierazten dute, elementu gehiago kontuan hartu behar baitituzte oso diru kopuru murriztarekin. Era berean, ordaindu beharreko gastu gehigarriekin bikote bizitza aurrera eramatea oso zaila izan daiteke.

Amatasuna

Aurretik esan bezala, ikerketaren parte hartzaileek familiaren eraketa ez dute ez bizitzako oinarrizko helmugatzat ezta etorkizuneko proiektu lehentasuntzat hartzen. Honek ez du esan nahi aniztasun funtzionala ama izateko gaindiezineko eragozpena denik, eta beraz, alde batera utzi beharreko ideia denik. Baizik eta talde honen ekarpen nabarmenenei egiten diela erreferentzia.

- ***Familia***

Emakume hauen esanetan, amatasunaren inguruan erabakitzerako orduan familiaren iritziak eragina duen arren, azken hitza norbanakoarena da. Parte hartzaileen artean familiarekin gai honen inguruan hitz egin dutenak, familiaren kontrako iritzia azpimarratzen dute. Azkenean, kostata onartu eta lagunduko zuten arren. Familiaren partetik, ama izateko beldurra da eragile nagusia: sortu daitezken konplikazioengatik edota seme-alaba zaintzeko gaitasun zalantzagatik.

- ***Antolakuntza eta laguntza***

Ikerketan parte hartutako emakume guztien iritziak, amatasunaren aurretiko antolakuntza ezinbestekoa da. Bertan, emakume talde hauek adierazi izan dutenez, laguntza beharrezkoa da, bai asistentziazkoa eta baita, ekonomikoa ere.

Asistentziari begira, gehienak familia aipatu dute. Hala ere, umea zaintzeko laguntza jarraikikoa izango dela kontuan hartuz, familiaz gain, laguntza zerbitzuak kontratatzea beharrezkoa dela diote. Baina, laguntza hau ordainpekoa dela kontuan izanik, laguntza ekonomikoa beharra ere adierazi dute, pentsioen kopuru baxua dela eta. Hortaz, kasu honetan ere aniztasun funtzionala izateagatik gastu estrak agertzen dira.

La ayuda familiar no sería solo en ocasiones puntuales, en personas con discapacidad sería de continuo. No sé el tipo de asistencia que hay, pero supone un dinero también la asistencia.

- ***Arlo praktikoa***

Ikerketan parte hartu duten emakumeek ez dute amatasunaren esperientzia bizi, praktikaren inguruko zailtasun posibleei buruz aritzeko. Hala ere, emakume hauen iritzien arabera, hainbat kezka gehigarri planteatzen dira.

Hasteko, osasun arloko irisgarritasun eza; hau, oztopo garrantzitsua izan daiteke haurdunaldiaren jarraipena burutzeko. Hala ere, leku espezializaturen bat egotekotan, gastu estra suposatzeaz gain, ez dute horren inguruko berririk.

Está muy mal, no sé si habrá algún sitio especializado, así de rutina no encuentras nada. Como decíamos el otro día, como no es excepcional, pues no voy a gastar dinero en eso. (...) Para ir a un ginecólogo, es casi completamente imposible. Ahora, directamente yo voy a un ginecólogo, y si le dices que eres virgen no te vuelve a mirar nada.

Era berean, aniztasun funtzional mota eta mailaren arabera, umearekin aritzeko zailtasunak ere antzematen dituzte.

- ***Arlo emozionala***

Sentimendu ezberdinak agertzen dira amatasunaren inguruan aritzerakoan. Alde batetik, beldurra nabarmentzen dute. Haien hitzetan, ezjakintasun orokortua dela eta, beldur hori sustatzen duten sinesmen eta aurreiritziak hainbat dira, umea zaintzeko gaitasunik ez dutelakoan.

Aipatzekoa da ere, amatasuna oso eragin positiboa izan dezakeela adierazten duten arren, amatasuna biziko ez dutela barneratua dutela, dauden kasuen berririk edota informaziorik izan gabe.

Hay ciertas cosas en mi vida que yo sé que no las voy a vivir. Me encantan los bebés, los niños, a veces pienso en ello pero luego vuelvo a la realidad y yo también quiero; pero lo que quiero es esa vida, no quiero solo niños, quiero toda la vida, el casarme, el trabajar, el vivir sola con tu pareja.

Seme-alabetan eragina

Seme-alabetan, amak aniztasun funtzionala izateak eragina izan dezakeela azaldu dute. Alde batetik, ezgaitasunaren esperientzia gertutik bizitzean, gutxietsiak egon daitezkeen kolektiboekiko kontzientzia handiagoa izan dezaketela eta beraz, bizitza antzemateko era zabalgoa dutela.

Un chico entró como usuario y la mujer y él tuvieron hijos vía “in vitro” y tuvieron dos gemelas. Luego ya las conocimos, y conocían ya el tema de las sillas, como el padre también estaba en estos berenjenales ya conocían este tema y estaban como Pedro por su casa.

Era berean, aniztasun funtzionalaren gaia normalagotzat hartzeaz gain, urteak aurrera joan ahala gainerako adin bereko umeek baino ardua edo jarduera gehiago bakarrik burutuko dutelakoan, arduratsugoak eta autonomoagoak izateko aukera dutela adierazten dute. Bestalde, gainerako umeek jasotako estereotipoak direla eta, mingarriak izan daitezkeen komentarioak egiteko arriskua dagoela diote, umeentzat traumatikoak izan daitezkeenak. Halaber, emakume hauek ikusten duten beste arrisku bat, seme-alabekin ekintza gutxiagotan edo beste era batean parte hartu behar izatea da. Horregatik, emakume hauen ustean, ezinbestekoa izango da seme-alabekin ezgaitasunaren gaia sakonki lantzea, egoera zein den ulertzeko.

Adopzioa

Ikerketan parte hartutako emakumeen artean, adopzioa landuta ez duten gaia da. Hala ere, kasu honetan baliozkotze prozesua askoz sakonagoa izan behar dela ulertzen dute, haien esanetan, oso erabaki garrantzitsua baita.

Fantasia

Ikerketa aurrera eramateko burututako elkarrizketetan, zenbait kasutan emakumeen hitzetan ameskeria antzeman dela esan daiteke. Etorkizuneko planteamenduen inguruan aritzerakoan, itxaropen idilikoak adierazten dituzte, inolako planifikazio errealik gabe.

Tengo pensado cuando salga de aquí, empezar a trabajar con gente que conozca y empezar a elaborar un futuro próximo. Trabajar porque como he dicho muchas veces, yo quiero ser independiente.

Amatasunaren inguruan aritzerakoan ere, beharrezkoak diren laguntzak gutxitzeko joera agertu da, umearen zaintzarako arazo hutsalak azalduz.

No hay problemas, igual necesitas algo de ayuda para situarlo en algún sitio, pero para eso ya está la pareja.

Antolatzeke errealismo falta ere sumatzen da, beharra gutxitzeko joera nabarmenduz.

Encuentras un trabajo de ciertas horitas y no puedes atender al bebé, entonces en ciertas horitas la familia cuida del bebé.

Aldarrikapenak

Ikerketa hau aurrera eramateko burututako elkarrizketetan, emakume hauek kontziente zein inkontzienteki, haien egoera salatzeko aldarrikapen ezberdinak egin dituzte.

- Parekidetasun jarrerak.
- Pentsatzeko zein iritzia emateko eskubidea.
- Intimitaterako eskubidea.
- Estereotipoekin apurtu.
- Pentsio murrizak.
- Osasun arloko irisgarritasuna beharrezkoa da eskubide berdintasuna emateko.
- Aniztasun funtzionala dutenen arteko harreman sexualak normalizat hartzea.
- Gizarteak, emakume hauek nola antzematen dituen jakin nahi dute.
- Amatasunerako eskubidea.

4.2. Ama izandako aniztasun funtzionala duen emakumea

Talde honi dagokionez, honako arlo hauek agertu dira: osasun arloa; haurdunaldiaren esperientzia; umea jaio ondoren: antolaketa eta laguntzak, arlo emozionala, ama eta seme-alaben arteko harremana, seme-alabetan eragina; familia; harremanak; eta adopzioa.

Harremanak

Gizarteak, ezgaitasuna onartzeko laguntzen ez duela dio, kontrakoa baizik, oztupoak jartzen dituela. Era berean, ezgaitasuna duten pertsonen gizarako partaideek burutzen dituzten jarduerak aurrera eramatea, normaltasunez hartzen ez dela adierazten du.

Como tenemos estereotipos de cómo tienen que ser las cosas, las personas, se piensan que eres un bicho raro o que chica más valiente. ¡Qué va! Ni bicho raro ni chica valiente, cada uno vive con lo que le ha tocado vivir, conforme a las circunstancias.

Hala ere, emakume honek aniztasun funtzionalak bere bizitza sozialean eragitea utzi ez duela esan arren, inkontzienteki gainerakoek usteei garrantzi handiegia eman diela aitortzen du, onartua izateko ahalegin handiak eginez. Honela, gaur egun energia hori gordetzea ezinbestekoa ikusten du, bere burua zainduz eta gainerakoak bera zaintzeko ere.

Ahora pasado el tiempo he visto que yo he puesto mucho para que de alguna manera me aceptaran, pero lo ponía de forma inconsciente. Todo eso ha tenido un precio, porque ahora me planteo que quizá he gastado mucha energía y a veces he dado mucha importancia a los demás y me la he quitado a mí misma, y eso me ha supuesto mucho desgaste.

Harreman pertsonalei dagokionez, emakume honen ustetan, bikoteak norbanakoan garrantzi handia izan dezake. Hala ere, hau zailtzat hartzen du. Izan ere, bi pertsonen arteko ulerpena ezinbestekoa ikusten du, bai aniztasun funtzionala duen pertsonaren aldetik eta baita beste pertsonaren partetik ere. Bere kasuan, gaur egun dibortziatua dago.

Osasun arloa

Arlo honetan inongo arazorik izan ez duela adierazten duen arren, aipatzekoa da mediku pribatu zein publikora joan izan dela haurdunaldian zehar. Hala ere, aniztasun funtzionala izanda froga berezirik burutu ez zutela azpimarratzen du. Era berean, osasun arloko profesionalengatik ezezkorik jaso ez izanda ere, horrelako kasurik ohikoa ez zutelakoan, arraro edota ikusminarekin begiratzen zutela dio.

Haurdunaldiaren esperientzia

Elkarrizketa honetan parte hartutako emakumearen esperientzia liluragarria izan zela adierazten du, inolako arazorik gabekoa. Bestalde, umea jaiotzean zailtasun handiagoak egon daitezkeela esaten du.

Umea jaio ondoren

- ***Antolaketa eta laguntzak***

Emakume honen amatasunean, antolaketa ezinbestekoa izan da beharrei aurre egiteko. Enpleguarekin uztartuz, laguntza ezberdinak erabili izan ditu alabaz arduratzeko. Hala ere, alaba hazten joan zen heinean, alde praktikoari begira erraztu zen, alaba ez baitzuen hartu behar.

Alde batetik, pertsonen laguntzari dagokionez, pertsona ezberdinez baliatu da. Hasteko, etxeko lanez arduratzeko eta alaba etxetik kotxera eta kotxetik etxera eramateko pertsona bat kontratatzea ezinbestekoa izan du, senarrak kanpoan lan egiten baitzuen. Era berean, alabaz denbora luzean zehar zaintzeko, amamen laguntza izan du. Gainera, emakume honek bere alaba kalera ateratzeko, bere lagunez baliatu da.

Yo no podía sacar a la niña a pasear con el coche, entonces quedaba con amigas y cuando no estaba mi marido íbamos a donde sea a tomar un café y ellas llevaban el cochecito, porque mi obsesión era que la niña tomara el aire.

Bestalde, laguntza material edota teknikoaz ere baliatu da. Alabak arriskurik ez izateko dena irisgarri egotea ezinbestekoa dela dio. Horretarako, gurpildun sehaskaz gain, alaba bainatzeko balde moduko batez baliatu da.

Era berean, arlo ekonomikoa aipatzea ezinbestekoa da, hau beharrezkoa baita laguntza horiekin kontatzeko. Bai laguntza pertsonala zein teknikoa lortzeko, dirua nahitaezkoa da.

(...) Lo que no podía arreglar de una manera pues lo arreglaba pagando, como hace todo el mundo.

- ***Arlo emozionala***

Arlo emozionalari dagokionez, emakume honek amatasuna bizitzan gertatutako hobetzat hartzen du. Hala ere, aniztasun funtzionalak ezartzen dizkizun limiteak ezagutzea oso garrantzitsua da. Honen hitzetan, ez da sentimendu soil bat; hasiera batean norbanakoaren aukeraketa ematen duena, aukera izateari utzi eta ardura bihurtzen da.

Esperientzia honetan zehar, beldurra ere agerian dagoela adierazten du. Bere kasuan, alde praktikoa nola aurrera egin baino, erditzerakoan zailtasunik egotearen beldurra, ezjakintasunaren beldurra.

- ***Ama eta seme-alaben arteko harremana***

Parte hartutako emakumearen arabera, bere alabarekin duen harremana oro har nahiko ona da. Izan ere, aniztasun funtzionalak elkarrekin denbora egoteko eraginik izan ez duela adierazten du. Hala ere, gaur egun, alaba bere amari zerbait gertatzearen beldur da, ondorioz, amak ukatzen duen gain-babesa nagusitzen da.

Tiene miedo de que me caiga, me rompa la cadera, y eso me llevaría a ser dependiente, y podría tener otra consecuencia y eso me podría llevar a quedar más imposibilitada, a una silla de ruedas.

Ella lo que creo que tiene es miedo, y esos miedos la hacen sobreprotegerme y yo no me dejo.

Era berean, emakume honek bere buruari asko exijitu diolakoan, bere alabari ere maila altua eskatzen dio.

- ***Seme-alabetan eragina***

Emakume honen alabari dagokionez, garapen fisiko goiztiarra izan duela azaltzen du. Gainera, aniztasun funtzionalaren bizipenak, arduratsuago izateko joera ematen du, alaba eta amaren arteko konplizitatea sortuz.

Me acuerdo cuando era pequeña en el parque que ella se quiera subir a los sitios y yo le decía, “amatxu te espera aquí, ven dentro de media hora”. Y aunque ella no sabía lo que era media hora, yo le metía el chip de que tenía que venir, porque yo de vez en cuando la perdía de vista en el parque, y cuando ella consideraba venía y luego se volvía a ir, y así sucesivamente.

Familia

Elkarrizketan parte hartutako emakume honek denbora luzez etxetik kanpo egotean, bere familiak bere aniztasun funtzionala gehiegi bizi ez dutela dio. Hala ere, amatasunaren ideari dagokionez, familian hasierako momentuan beldurra nabarmendu zela aitortzen du, ezezagunarekiko beldurra. Hala ere, erabakia onartu eta familiaren laguntza jasotzen du edozein momentuan.

Adopzioa

Kasu honetan ere, adopzioaren inguruko informazio gutxi izan arren, saiatu diren ezgaitasuna duten pertsonen ezezkoa jaso dutela azaltzen du.

4.3. Aniztasun funtzionala ama izan ostean

Azkeneko talde hau aztertuz, informazioa honako kategoria hauetan sailkatu da: amatasuna aniztasun funtzionala duten emakumeetan; antolaketa eta laguntza; emozioak, aniztasun funtzionala heltzean, gaur egun; ama eta seme-alaben arteko harremana; seme-alabetan eragina.

Amatasuna aniztasun funtzionala duten emakumeetan

Ikerketan parte hartu duten emakumeek, amatasuna aniztasun funtzionala duten emakumeetan bideragarria ikusten duten arren, mota eta maila faktore erabakigarritzat hartzen dute. Era berean, osasun zerbitzuen kontrako jarrera posibleak ere oztopotzat hartzen dituzte. Hala ere, emakume hauen esanetan amatasuna bizitza betiko markatzen duen momentu aldaezina izan arren, bizitzako momenturik zoriontsuena, haiek ez lukete haien egoeran seme-alabarik izango.

Tienes que derrochar más energía quizá que en otras circunstancias porque no te lo van a poner fácil, y de hecho, alguna dificultad más siempre hay.

Antolaketa eta laguntza

Elkarrizketetan agerian geratu da aniztasun funtzionala duten emakumeen amatasunean bikoteaz gain, hirugarren pertsona baten laguntzaren beharra ezinbestekoa ikusten dutela.

Se necesita ayuda pero como en la vida en general, yo necesito ayuda de una tercera persona sí o sí para mi vida diaria, luego para eso la seguiría necesitando, un poco más.

Emozioak

Ezgaitasuna heltzeak emozio eta sentimendu ezberdinak eragin ditu emakume hauengan, bai hasierako momentuan eta baita hortik aurrera era. Burututako elkarrizketetan, emakumeek erreferentzia egiten diete bi momentu zehatzei, aniztasun funtzionalaren lehenengo denboraldia alde batetik, eta momentu honetan bestetik.

- ***Aniztasun funtzionala heltzean***

Aniztasun funtzionalak emakume hauen bizitza betiko markatu duen egoera dela adierazten dute, nondik nora jokatzuz ez jakinez. Honela, denbora aurrera joan ahala bizitza berregiten saiatu dira.

Al principio dejándome llevar y después procurando rehacer mi vida, y dejándole a ella en paz, independiente.

- ***Gaur egun***

Emakume hauek, seme alaben gaia ahulgune moduan antzematen dute, aniztasun funtzionalaren alderik gogorrena. Gaur egun oraindik ere emakume hauek arazo, traba edota kargatzat hartzen dute haien burua.

Me siento que no la ayudo, que soy un estorbo para ella, y que no tiene como todas las madres cuando llega a casa la ropa lavada, la cena hecha, etc., que son chorradas pero estaría bien.

Aniztasun funtzionalik gabeko ametsezko egoerei ere etengabe egiten dute erreferentzia, zein izango zen haien rola azalduz.

Hay cosas que digo, si estuviese yo bien. Es lo que peor llevo pero bueno.

Ama eta seme-alaben arteko harremana

Elkarrizketatuak izan diren emakumeak, argi dute seme-alabekin duten harreman mota aldatu egin dela, hala ere konplizitatea eta lotura mantentzen dutela diote.

Con mi hija salgo muy poco; pero me encantaría acompañarla a comprar cosas, de tiendas, etc. Pero no. Y el otro día salí con ella, y a la vuelta me emocioné, y me dijo: "Jo ama si cada vez que salgo lloras...". Pero sigue teniendo complicidad conmigo.

Era berean, aniztasun funtzionalaren gaia lantzea garrantzitsua ikusten duten arren, horren inguruan aritzeko ezintasuna sentitzen dutela diote, emozionalki gogorregia egiten zaie eta ondorioz, gaia saihesten dute.

Procuro no hablar mucho de la discapacidad, me emociono y se me cierra. Cada vez que vamos a hablarlo se me pone el nudo, y ya, es que no se hablarlo. Cuando tienes que hablar con ella puede más la emoción que otra cosa

Seme-alabetan eragina

Ama hauen aniztasun funtzionala seme-alabetan eragin zuzena izan duela argi dute protagonistek. Haien seme-alaben jarreretan, eraldaketa sakonak ikusi dituzte, independentzia eta ardura handiagotuei dagokienez batez ere. Hala ere, erantzukizun gehiago izan arren, seme-alabek bizitza normalarekin aurrera jarraitu dutela adierazten dute.

Cuando hace mi marido la comida no me importa, pero que venga ella y que tenga que hacerlo. (...) Le he hecho muy responsable viendo de antes lo que me venía, la hice muy independiente.

5. Ondorioak

Elkarrizketekin ateratako emaitzak argiak izan dira. Gizarteak, emakume hauen bizitzan eta amatasunean bereziki eragin zuzena du. Era berean, hiru talde ikertu direla kontuan izanda, bakoitzak ideia eta esperientzia ezberdinak aurkezten ditu.

Alde batetik, ama izan ez diren emakume taldeak eta aniztasun funtzionalarekin ama izandako emakumeak, Garcia de la Cruz eta Zarco (2004) eta López-ek (2008) diotenarekin bat datoz; gizartean oraindik ere aniztasun funtzionala duten emakumeen kontrako hainbat estereotipo daudela ziurtatzen dute. Honela, bai harreman pertsonalak zein sozialak izateko eta baita, amatasuna aurrera eramateko hainbat oztoporekin topo egiten dute, sozial edota fisikoak. Sinesmen hauen sorburua, gizartean nabarmentzen den ezjakintasuna dela aitortu da.

Harremani dagokionez, López (2008) eta Mogollón-ek (2004) adierazitakoa onartzen dute, itxura fisikoa eta familiaren gain-babesa zailtasun moduan nagusituz. Emakume talde hau emakume-edertasun kanonetik kanpo geratzeak, autoestimuan negatiboki eragiten du. Orokorrean, aniztasun funtzionala duten emakumeen hautematea okerra eta gutxiesgarria da: sexurik gabekoak edota intelektualki murriztutat hartzen dira. Hau dela eta, bikote zein lagun taldea osatzeko esfortzu gehigarria burutu behar izan dutela adierazten dute. Era berean, emaitzak bat datoz gizarteak identitatearen eraketan duen eraginean, izan ere, gainerakoek nola antzematen gaituzten, jokatu eta gure burua ikusiko dugu. Honek, jarduera sozial ezberdinak burutzeko beldurra eraginez, harreman pertsonalak edota amatasuna horien artean.

Amatasunaren inguruko errealitateari so eginez, elkarrizketatutako emakumeen hiru taldeek amatasuna sentimendu bat baino gehiago antzematen dute, bizitzako arlo mental zein praktikoan eragina duena. Emakume hauek, Martínez Ríos eta Leonhardt Gallego-k (2009) dioten moduan, aniztasun funtzionala izanda amatasunak esfortzu handiagoa suposatu dezakeen arren, posiblea ikusten dute, zailtasunak aniztasun funtzional mota eta mailaren arabekoak izanik. Amatasunaren arlo praktikoan, lehenbiziko antolakuntza eta jarraikiko laguntza beharrezkoa dela aitortzen dute, familia baliabide ohikoena izanez. Hala ere, asistentzia pertsonala ere lagungarria izan daitekeela onartzen dute, baina, diru-laguntzekin ez duten diru kopuru gehigarria beharrezkoa dela nabarmentzen dute.

Hortaz, amatasunaren gastuez gain, aniztasun funtzionala izanda beharrei aurre egiteko oraindik diru kopuru handiagoa beharrezkoa izango da. Beraz, Amartya Sen-en teoria jarraituz (2000), amatasunaren eskubidea aitortzen duten hainbat lege ezarrita egon arren, ez da berdintasun eskubiderik egongo hori aurrera eramateko baliabideak eskuragarri ez badaude.

Osasun zerbitzuak ere landu beharreko aspektua dela agerian geratu da, horregatik, gogoeta soziokulturaletan oinarritutako oztopoak ezabatzea eskatzen dute, aniztasun funtzional fisikoa duten pertsonentzat irisgarriak eta lorgarriak izanik. Era berean, osasun zerbitzutako formakuntza eta sentsibilizazioa beharrezkoa da.

Zaintzarako gaitasunari begira, esan bezala, Cruz Pérez (2004), López (2008) eta Porras Navalón-ek (2012) diotenarekin bat joanez, inolako arazo ez-ohikorik gabeko garapena dute seme-alabek. Izan ere, independentzia pertsonala eta kolektibo ezberdinekiko kontzientzia handiagoa nabarmentzekoa da.

Adopzioari dagokionez, hiru taldek honen inguruko informazio eskasa izan arren, bat egiten dute autore ezberdinen informazioarekin (Cruz Pérez, 2004; Mogollón, 2004; Martínez Ríos eta Leonhardt Gallego, 2009; Porras Navalón, 2012), prozesuaren inguruko ezezkoa jasotako hurbileko jendea ezagutzen baitute.

Bestalde, seme alabak aniztasun funtzionala izan baino lehen izandako emakumeen elkarrizketetan, ideia edota esperientzia ezberdinak agertzen dira. Emozioei begira, egoera berriari aurre egiteko egokitzapen prozesu konplexua beharrezkoa dela agerian uzten dute. Era berean, emakume hauen eta seme-alaben arteko harremanak aldaketak izan dituela aitortzen dute, haien burua kargatzat hartzen baitute. Era berean, López-ek (2008) dioena ez bezala, emakume hauek aniztasun funtzionala izanda ere bikotearekin jarraitzen dute.

Esperientzia pertsonalarekin jarraituz, emakume hauen lorpenak norberaren esfortzuari esker izan da, kompetentzia eta independentzia pertsonala adierazten duena. Hau pertsona bakoitzaren testuinguruaren arabera ulertu behar den arren, harrotasun pertsonalaren sentimendua komunean dute. Horregatik, emakume hauen erresistentziazko jarrera aktiboak azpimarratu beharrekoak dira, askotan ikuspegi biktimistatik interpretatzen direnak.

Egokia ikusten dut nabarmentzea, bizitako esperientzien eta ekarpenen aniztasunak direla emakume hauen errealitateen hurbilagoko ezagutzara hurbiltzen gaituena. Amore eman eta samintasuna baino, ikerketa honetan parte hartutako emakumeen ezaugarri komunak borroka eta ez-etsipena dira, aniztasun funtzionala alde batetik eta emakumea izanda bestetik, gainditu beharreko baldintzatzaile asko izanik.

Bukatzeko, lan honen ekarpen pertsonalak aitortzea beharrezkoa da. Ikerketa hau burutzea, onura pertsonal garrantzitsua suposatu du, beste emakume batzuk ezagutzea, bizitzaren aspektu ezberdinak partekatzea, esperientzia eta ikuspegi berriak ezagutzea eta ezezagunak nituen beste zenbait balio aintzat hartzea.

6. Erreferentzia bibliografikoak

- Ballesteros Meseguer, C.; Marín, N.T.; Martínez Espejo, M.D.; Pina Roche, F. (2011). Enfermería y perspectiva de género. Percepción de la asistencia sanitaria al embarazo y parto en mujeres con discapacidad de la movilidad en la región de Murcia. *Enfermería Global*, 22, 1-21. 2014-02-14an hartua, hemendik: <http://scielo.isciii.es/pdf/eg/v10n22/enfermeria1.pdf>
- Ballesteros Meseguer, C.; Pina Roche, F. (2011). *¡Gestando con una discapacidad!*. VII Congreso Nacional FAECAP II Congreso Regional SEAPREMUR de Enfermería de Familia y Comunitaria, Murcia, maiatzak 11-13, (paper). 2014-02-14an hartua, hemendik: <http://sid.usal.es/idocs/F8/FDO25959/2cualitativa.pdf>
- Comité Español de Representantes de Personas con Discapacidad (CERMI). 2007. *Reconociendo los derechos de las Niñas y Mujeres con Discapacidad: Un Valor Añadido para la Sociedad Futura*. Madrid: Cinca. 2014-04-10an hartua, hemendik: <http://sid.usal.es/idocs/F8/FDO20575/reconociendolosderechos.pdf>
- Comité Español de Representantes de Personas con Discapacidad (CERMI). (2005). *I. Plan de Acción Integral de Mujeres con Discapacidad 2005-2008*. Galenas: Gráficas Monterreina. 2014-02-20an hartua, hemendik: <http://www.udc.es/cufie/uadi/doc/normativa%20estatal/I%20plan%20integral%20de%20accion%20para%20mujeres%20con%20discapacidad%2005-08.pdf>
- Comité Español de Representantes de Personas con Discapacidad (CERMI). (2013). *II. Plan de Acción de Mujeres con Discapacidad 2013-2016*. Madrid: Cinca. 2014-02-20an hartua, hemendik: <http://www.once.es/new/plan-de-igualdad/documentos-de-interes/II%20Plan%20Integral%20de%20Accion%20de%20Mujeres%20con%20Discapacidad%202013-2016%20del%20CERMI.pdf>
- Cruz Pérez, P. (2004). La maternidad de las mujeres con discapacidad física: una mirada a otra realidad. *Debate Feminista*, 30, 87-105. 2014-02-20an hartua, hemendik: <http://www.once.es/new/plan-de-igualdad/documentos-de-interes/II%20Plan%20Integral%20de%20Accion%20de%20Mujeres%20con%20Discapacidad%202013-2016%20del%20CERMI.pdf>
- Díaz Funchal, E. (2013). *El reflejo de la mujer en el espejo de la discapacidad. La conquista de los derechos sexuales y reproductivos de las mujeres con discapacidad*. Madrid: Cinca. 2014-04-29an hartua, hemendik: <http://www.once.es/new/plan-de-igualdad/documentos-de->

interes/El%20reflejo%20de%20la%20mujer%20en%20el%20espejo.pdf

Foro Europeo de la Discapacidad (EDF). 1997. *Manifiesto de las Mujeres con Discapacidad*. Bruselas. 2014-02-20an hartua, hemendik: <http://www.cermi.es/es-ES/MujeresDiscapacidad/Publicaciones/Paginas/Manifiestos.aspx?TSMEIdPub=8>

García de la Cruz, J. J. & Zarco, J. (2004). *El espejo social de la mujer con gran discapacidad*. Madrid: Fundamentos.

Herrera Gómez, C. (2010). *La construcción sociocultural del amor romántico*. Madrid: Fundamentos.

Hsieh, H.F. & Shannon, S.E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative Health Research*, 15 (9), 1277-1288.orr

Huete, A. (2013). *Pobreza y exclusión social de las mujeres con discapacidad en España*. Madrid: Cinca.

Instituto Nacional de Estadística (INE). *Encuesta de Discapacidad, Autonomía personal y situaciones de Dependencia*. España, 2008.

Legea 54/2007, abenduak 28, Adopzio Internazionala. Espainia. 2014-02-20an hartua, hemendik: <http://www.boe.es/boe/dias/2007/12/29/pdfs/A53676-53686.pdf>

Legea 3/2007, martxoak 22, Emakume eta Gizonen arteko Parekidetasun Eraginkorra. Espainia. 2014-02-20an hartua, hemendik: <http://www.boe.es/boe/dias/2007/03/23/pdfs/A12611-12645.pdf>

Lobato, M. eta Romañach, J. (2005). *Diversidad Funcional, nuevo término para la lucha por la dignidad en la diversidad del ser humano*. Foro de Vida Independiente. 2014-03-12an hartua, hemendik: http://www.forovidaindependiente.org/files/documentos/pdf/diversidad_funcional.pdf

López, M. (2007). Discapacidad y género. Estudio etnográfico sobre mujeres discapacitadas. *Educación y diversidad: anuario internacional de investigación sobre discapacidad e interculturalidad* (pp. 137-172). Zaragoza: Mira Editores, S.A. 2014-02-20an hartua, hemendik: [file:///C:/Users/usuario/Downloads/Dialnet-DiscapacidadYGenero-2313642%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/usuario/Downloads/Dialnet-DiscapacidadYGenero-2313642%20(2).pdf)

López, M. (2008). *Mujeres con discapacidad. Mitos y realidades en las relaciones de pareja y en la maternidad*. Madrid: Narcea Ediciones.

Martínez Ríos, B. eta Leonhardt Gallego, M. (2009). *Maternidad y discapacidad*. Madrid: Cinca, S.A. 2014-01-15ean hartua, hemendik:

<http://riberdis.cedd.net/bitstream/handle/11181/3625/Maternidad%20y%20discapacidad.pdf?sequence=1>

Morris, J. (1997). *Encuentros con desconocidos. Feminismo y discapacidad*. Madrid: Narcea.

Mogollón, E. (2004). *Cuerpos diferentes. Sexualidad y reproducción en mujeres con discapacidad. Abriendo el debate*. Perú: Universidad Peruana Cayetano Heredia. 2014-01-15an hartua, hemendik: <http://www.geishad.org.mx/pagweb2011/agosto2011.pdf>

Nazio Batuen Batzar Nagusia. (A/RES/48/96). (1993): *Desgaitasuna duten Pertsonen Aukera Berdintasun neurriak*. New York (EE.UU.). 2014-02-20an hartua, hemendik: <http://www.un.org/documents/ga/res/48/ares48-96s.htm>

Nazio Batuen Batzar Nagusia. (A/RES/61/106). (2006): *Desgaitasuna duten Pertsonen Giza Eskubideen Konbentzioa*. New York (EE.UU.). 2014-02-20an hartua, hemendik: <http://www.un.org/disabilities/documents/convention/convoptprot-s.pdf>

Porras Navalón, P. (2012) La maternidad en las personas con diversidad funcional. *Autonomía Personal*, 8, 42-45. 2014-02-20an hartua, hemendik: http://www.minusval2000.com/relaciones/ArchivosRelaciones/la_maternidad_en_personas_con_diversidad_funcional.html

Ramiro, P. (2003). *Mujer y discapacidad: doble discriminación*. Foros de Participación Ciudadana. Ararteko, 2014-02-20an hartua, hemendik: http://www.ararteko.net/RecursosWeb/DOCUMENTOS/1/0_401_1.pdf

Rios Martinez, B. (2011). *Pobreza, discapacidad y derechos humanos*. Madrid: Cinca, S.A. 2014-01-15an hartua, hemendik: <http://www.feafesgalicia.org/pdf/pobrezadiscapacidad.pdf>

Rodriguez-Picavea Matilla, A. (2010). *Vida Independiente: dignidad y derechos de la diversidad funcional*. A Coruña. Vol 7, Supl.6: p 78-101. 2014-02-14an hartua, hemendik: <http://www.revistatog.com/suple/num6/picavea.pdf>

Sen, A. (2000). *Libertad y desarrollo*. Barcelona: Planeta.

Viñuela, L. (2009) “Mujeres con discapacidad: un reto para la teoría feminista”. *Feminismo/s*. N. 13 (jun. 2009). ISSN 1696-8166, pp. 33-48. 2014-02-20an hartua, hemendik: <http://rua.ua.es/dspace/handle/10045/13324>

ERANSKINAK

1. Eranskina. Web orrialde interesgarriak.

Amatasunerako prestakuntza, emakume bakoitzaren arabera oso ezberdina izan daiteke. Haurdunaldia, adopzioa, erditzearen momentua, haurren garapena edota ama nola izatearen inguruko dokumentazioa, informazio baliagarria izan daiteke. Hala ere, nahikoa ez izatea gerta daiteke. Zorionez, aniztasun funtzionalaren barnean amatasuna gero eta gehiago lantzen den gaia da. Arlo honen inguruko zenbait material, *Maternidad y Discapacidad* (Martínez Ríos; Leonhardt Gallego, 2009) txostenetik aterata, atal honetan bildu da.

Aniztasun Funtzionala duten Emakumeen Sare Internazionala, emakume horiek eta aliatuek osatzen duten sare globala da. Bertan, Konbentzioaren eskubideen sentsibilizazio eta defentsa aurrera eramaten dute. Harpidedun izateko:

Inwwd-suscribe@yahoogroups.com

Australiako aniztasun funtzionala duten emakumeen erakunde nagusiak, *Women with Disabilities Australia (WWDA)*, emakume hauentzat garrantzizkoak izan daitezkeen gaien inguruko informazioa eskaintzen du; hala nola, giza eskubideen defentsa, hezkuntza, enplegua, osasuna, amatasuna, sexualitatea, esterilizazioa edota garraioak.

<http://www.wwda.org.au/>

Aniztasun Funtzionalaren Europar Foruko web orrialdean, aniztasun funtzionala duten emakumeengan eragina duten europar politika eta legediari buruzko informazioa dago.

<http://www.edf.feph.org/>

Espainiako Aniztasun Funtzionala duten Pertsonen Ordezkarien Batzordeko (*Comité Español de Representantes de Personas con Discapacidad- CERMI*) web orrialdean, aniztasun funtzionala duten emakumeei zuzendutako atala dago, non bizitza arlo ezberdinen inguruko dokumentuak dauden.

<http://www.cermi.es/CERMI/ESP/Las+Mujeres+con+Discapacidad/>

CERMI-k, Aniztasun Funtzionalan eta Generoan adituak diren Emakumeen Sare Nazionala dauka. Harpidedun egiteko:

MujeresRed-suscribe@yahoo.com

Dones no Estandards Aniztasun Funtzionala duten Emakumeen Erakundearen web orrialdean, emakume hauen inguruko informazio eta argitalpen interesgarriak agertzen dira.

<http://www.donesnoestandars.cat/>

Aniztasun Funtzionala duten Emakumeen Promoziorako Erakundeak, *Luna*, aniztasun funtzionalaren inguruko politiketan generoaren ikuspuntua txertatzen duen dokumentazioa du. Web orrialde honen bitartez, “Enredando... Red de Mujeres con Discapacidad de Andalucía” buletina eskuragarri dago. Bertan, auto-estimua, irudi soziala, formazioa, enplegua, osasuna edota sexualitatea bezalako gaiak lantzen dira, besteak beste. Emakume hauen eskubideak aldarrikatzeko eta iritziak emateko plataforma da.

http://www.canfandalucia.org.es/Programas/programas_nivel02.asp?Id=27

Aniztasun funtzionala, haurdunaldia eta amatasuna o aitatasuna, ezgaitasuna duten ama zein aitarentzat informazio eta laguntza eskaintzen duen Erresuma Batuko erakundea da.

<http://www.dppi.org.uk/>

Through the Looking Glass, familiako partaideren batek aniztasun funtzionala duten zerbitzu, ikerketa eta hezkuntzan lan egiten duen Estatu Batuetako gune garrantzitsua da.

www.lookingglass.org

Parents with Disabilities Online atarian aniztasun funtzionala duten gurasoentzako gomendioak agertzeaz gain, laguntza kliniko eta tresna egokituen inguruko informazioa dago.

<http://www.disabledparents.net/>

Center for Research on Women with Disabilities web orrialdeak, aniztasun funtzionala duten emakumeen osasun sexuala eta ugalkorraren inguruko informazioa eskaintzen du.

<http://www.bcm.edu/crowd/>

Fundació Institut Guttmann-en, espainolera itzultako *Mother to Be: A Guide to Pregnancy and Birth for Women with Disabilities* liburua⁸ aurkitu daiteke.

www.guttmann.com

TiflóbEbé, ikusmen arazoak dituzten gurasoen elkarretaratze puntua da.

<http://www.tiflobebe.net/>

2. Eranskina. Elkarrizketetarako galdekizunak.

Eranskin honetan, elkarrizketan parte hartutako emakumeei burututako galderak agertzen dira. Esan bezala, amatasuna aztertzeko hiru talde bereiztea ezinbestekoa ikusi da:

- I. Seme-alabarik izan ez duten aniztasun funtzionala duten emakumeak.
- II. Ama izandako aniztasun funtzionala duen emakumea.
- III. Seme-alabak izan ostean aniztasun funtzionala izan duten emakumeak.

Hiru talde hauen esperientzia eta bizipenak ezberdinak direlakoan, talde bakoitzari burututako galderak ere hiru multzotan sailkatu dira.

Galdera hauen helburua, amatasunaren inguruko emakume hauen errealitate eta esperientzien hurbilketa egitea da. Hala ere, etorkizunean gai honen inguruko ikerketa sakonagoa burutzea interesgarria izango zen.

- *Aurkezpena*

Elkarrizketa hasi baino lehen, nire burua aurkeztea eta elkarrizketaren helburua zein den azaltzea garrantzitsua da. Gizarte Hezkuntzako ikaslea naizela, eta Gradu Amaierako Lanerako, gustuko eta garrantzitsua ikusten dudana gaia aukeratu dudala: egoera ezberdinak eta konplexuak bizi ditzaken emakumearen mundua aztertzea, aniztasun

---

⁸ J. Rogers; C. Matsumura. 1991. *Guía para la Mujer con Discapacidad. Del embarazo al parto*. New York. Demos Publishers.

funtzionala zehazki. Horrekin batera, emakumea izatearen barnean dagoen alderdi nagusi batean sakondu nahi dudala, amatasunean.

Aurkezpena zaintzea eta giro ona sortzea ezinbestekoa da elkarrizketatua ahalik eta erosoan egoteko, eta honela ere, ahalik eta informazio gehien transmititzeko. Era berean, elkarrizketatuek argi izan behar dute haien erabakia dela galdera zein erantzunen muga finkatzea; inoiz ez dira behartuak sentituko.

Behin elkarrizketaren aurkezpena burututa, ondorengo orrialdetan galdera-sorta eskuragarri dago.

- *Galdera-sorta*

**SEME-ALABARIK GABEKO ANIZTASUN
FUNTZIONALA DUTEN EMAKUMEAK**

Fecha:

DATOS PERSONALES	
Nombre:	Lugar de nacimiento:
Edad:	Tipo de discapacidad:

- ¿Cuáles son tus expectativas de futuro? ¿En qué estás centrada?

Relaciones sociales

- ¿Crees que existen dificultades añadidas a la hora de relacionarse por la diversidad funcional? ¿Cuáles?
- Hoy en día son muchos los estereotipos asignados a las personas con diversidad funcional. ¿Sabrías identificar alguno de ellos?

Relaciones personales

- ¿Supone un problema el encontrar pareja? ¿Crees que puede suponer mayor dificultad que a otras personas?

- ¿Dirías que tu soltería es elección voluntaria? ¿Cómo crees que lo percibe la sociedad?

Familia

- ¿Crees que la familia tiene un papel importante en cuanto a la decisión de tener o no hijos?
- ¿Qué opinión crees que tendría tu familia si les dices que buscas tener hijos?

Maternidad

- ¿Tener hijos te parece un aspecto importante?
- ¿Por qué crees que mujeres con diversidad funcional deciden no tener hijos?
¿Compartes esa opinión?
- ¿Crees que existen barreras para la maternidad? ¿Cuáles?
- **Plano práctico:**
  - o Las tareas que implica la maternidad...
    - ¿Ves alguna dificultad? ¿Cuál?
    - ¿Crees que contar con algún apoyo es necesario? ¿Qué tipo de apoyo? ¿Para qué tareas? ¿Tú contarías con ellos?
    - A parte del apoyo, ¿ves necesario hacer un planificación anterior? (para organizar el tiempo, las prioridades, los recursos...)
- **Plano emocional:**
  - o ¿Cómo crees que afecta la maternidad en una mujer? Emociones.

Hijos-hijas

- ¿Crees que la vivencia de la diversidad funcional materna tiene consecuencias en los hijos?

Adopción

- ¿Ves la adopción una opción posible?

Para terminar...

- ¿Qué te gustaría transmitir o reivindicar en cuanto a la diversidad funcional y maternidad?
- ¿Has echado algo en falta? ¿Alguna pregunta?

<p>AMA IZANDAKO ANIZTASUN FUNTZIONALA DUEN EMAKUMEA</p>
--

Fecha:

DATOS PERSONALES	
Nombre:	Lugar de nacimiento:
Edad:	Tipo de discapacidad:

Maternidad

- ¿Cuál ha sido tu experiencia del embarazo? ¿Cómo lo has vivido?
- ¿Dirías que has tenido alguna dificultad plus por la diversidad funcional? ¿Cuál?
- Los servicios sanitario durante el embarazo, ¿cómo los has vivido? ¿Te has encontrado en ese ámbito con alguna barrera?
- ¿Dirías que los profesionales sanitarios te han facilitado el embarazo? ¿Se han opuesto?
- ¿La maternidad en tu vida qué peso tiene?
- **Plano práctico**
  - o Las tareas que implica la maternidad, ¿cómo las has vivido?
  - o ¿Cómo afecta tu diversidad funcional en el día a día a la hora de cuidar a tu hija?
  - o ¿Has tenido alguna dificultad? ¿Cuál? ¿Cómo te organizas?
  - o ¿Has contado o estás contando con algún tipo de apoyo? ¿Cuál?
- **Plano emocional**
  - o Emocionalmente, ¿cómo te ha afectado la maternidad?
  - o ¿Qué dirías que te ha aportado?

Hijos-hijas

- ¿Cómo definirías la relación madre-hija?

Familia

- ¿Crees que la familia de origen tiene un papel importante en cuanto a la decisión de tener hijos?
- ¿Ha tenido tu embarazo alguna repercusión en tu familia, en tus padres? ¿Cómo lo han visto?

Adopción

- ¿Ves la adopción una opción posible?

Para terminar...

- ¿Qué te gustaría transmitir o reivindicar en cuanto a la diversidad funcional y maternidad?
- ¿Has echado algo en falta? ¿Alguna pregunta?

SEME-ALABAK IZAN OSTEAN ANIZTASUN FUNTZIONALA IZANDAKO EMAKUMEAK

Fecha:

DATOS PERSONALES	
Nombre:	Lugar de nacimiento:
Edad:	Tipo de discapacidad:

Maternidad

- ¿Qué opinión tienes acerca de la maternidad en mujeres con diversidad funcional?
- **Plano práctico:**
  - o Las tareas que implica la maternidad...
    - ¿Ves alguna dificultad? ¿Cuál?
    - ¿Crees que contar con algún apoyo es necesario? Qué tipo de apoyo, para que tareas?

- *Plano emocional*

- Emocionalmente, ¿cómo te ha afectado la maternidad?
- ¿Qué dirías que te ha aportado?

Hijos-hijas

- ¿Cómo definirías la relación madre-hija?
- ¿Crees que la vivencia de la diversidad funcional materna tiene consecuencias en los hijos?

Para terminar...

- ¿Qué te gustaría transmitir o reivindicar en cuanto a la diversidad funcional y maternidad?
- ¿Has echado algo en falta? ¿Alguna pregunta?